

KONSPEKT 3. „Wolność”

PRZEDMIOTY, NA KTÓRYCH MOŻNA WYKORZYSTAĆ TEN SCENARIUSZ:

Katecheza, Godzina wychowawcza

TEMAT: Wolność

CEL: Uświadomienie, że bycie wolnym człowiekiem nie oznacza robienia tego, co tylko się chce, ale przede wszystkim, że wolność to przestrzeń do samostanowienia o sobie i zwyciężania swoich słabości.

Materiały potrzebne do przeprowadzenia lekcji:

- karteczki dla uczniów (mogą być np. samoprzylepne)

CZĘŚĆ I: Co wiemy o wolności? (Slajd 1., tytułowy)

- Czym jest wolność? Z czym Wam się kojarzy? (Slajd 2.)
Uczniowie mogą zapisać swoje pomysły na karteczkach - pełnym zdaniem albo skojarzenia jednowyrazowe. Nauczyciel zbiera karteczki, odczytuje odpowiedzi i np. przykleja na tablicę. Warto zobaczyć, które odpowiedzi pojawiają się najczęściej
- Co to znaczy być wolnym człowiekiem? (Slajd 3.)
- Czy wy jesteście wolnymi ludźmi? (Slajd 4.)

Przeczytajmy, co o wolności mówił Prymas Wyszyński. On sam doświadczał prawdziwego, fizycznego więzienia, będąc internowanym przez władze komunistyczne. Jego niezłomna wiara dała wielu Polakom nadzieję na wolność - on sam zaś pokazał, jak być wolnym człowiekiem mimo zewnętrznych ograniczeń. (Slajd 5.)

Człowiek jest takim stworzeniem, dla którego obok miłości, najcenniejszą potrzebą i największym prawem — jest wolność. (...) To takie wielkie i wspaniałe słowo! Wolność to dążenie do zerwania z siebie wszelkich krępujących więzów.

Ale jednemu prawu musimy się poddać, prawu statyki, które nakazuje: Gdy wspinasz się w góry, trzymaj się mocno nogami ziemi, bądź uważny, czujny, oglądaj się wokół. Bądź trzeźwy i panuj nad sobą; władaj swoimi odruchami i popędami, zwalczaj w sobie odruchy złe! Tak radzą przewodnicy wszystkim, którzy wspinają się w góry.

- Czy człowiek wolny może wszystko? (Slajd 6.)
- Co to znaczy “trzymać się mocno nogami ziemi”? (Slajd 7.)

CZĘŚĆ II: Czy da się być wolnym i dobrym?

- Dlaczego, skoro jesteśmy wolnymi ludźmi, musimy nad sobą panować? Czy to nie kłóci się z wolnością?(Slajd 8.)
Na to pytanie odpowiada nam znów Prymas (Slajd 9.)

Człowiek jest podmiotem działania. On, nie kto inny! O naszym działaniu rozstrzygamy my sami. Nikt nie ma władzy zmusić nas do takiego czy innego działania. (...) Dzięki temu, że ma on wolność wyboru celu i środków dążenia do osiągnięcia go — człowiek czuje się wolny.

*(...) Człowiek mając możliwość wyboru celu oraz środków dążenia do niego, **ponosi sam odpowiedzialność za swoje postanowienia** i nikt człowieka w tej odpowiedzialności wyręczyć nie może i nie powinien.*

- Czy skoro człowiek jest wolny, ma prawo krzywdzić innych ludzi? (Slajd 10.)
- Jak być jednocześnie wolnym i dobrym człowiekiem? Czy da się to pogodzić? (Slajd 11.)

Prymas Wyszyński mówi o tym, że jest pewna wolność, dowolność, na którą nie można się zgodzić (Slajd 12.):

Może Waszą młodość pociąga niekiedy dowolność i swoboda życia, ale szybko się przekonujecie – chociaż pragnąłbym, abyście się nigdy osobiście o tym nie przekonali – że wszelka wolność i dowolność moralna kończy się ostatecznie katastrofą, której się wkrótce żałuje.

Panowanie nad sobą i walka ze złymi skłonnościami, zakończona zwycięstwem, dają radość i rodzą doniosłe owoce osobiste i społeczne. Ale to kosztuje. A cóż nie kosztuje, Najmilsze Dzieci?!

Każda rzecz wielka musi kosztować i musi być trudna. Tylko rzeczy małe i liche są łatwe!

CZĘŚĆ III: Podsumowanie lub praca domowa

Posłuchajmy na koniec podcastu, w którym Prymas Wyszyński mówi o wolności. (Slajd 13.)

Podcast jest do odsłuchania w serwisach streamingowych oraz na YouTube.

(Można również wysłuchanie tego 3-minutowego podcastu zadać jako pracę domową)

(Slajd 14.)

Fragmenty dotyczące Prymasa Wyszyńskiego pochodzą z książki Pawła Zuchniewicza "Ojciec wolnych ludzi", Wydawnictwo Stacja7, 2021.

Materiał jest częścią projektu "Wolni ludzie", realizowanego w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości i odbudowy polskiej państwowości, które koordynowane są przez Biuro Programu „Niepodległa” przy współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.